

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/I.,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razgasi, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
s dostavljanjem na dom vs
celo leto K 240, za po-
leta K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Ameriko
K 380.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani
Franciška ulica št. 6/I.,
Učiteljska tiskarna.

Zaseženi bančni pro- stori v Ljubljani.

LDU Ljubljana, 14. februarja. V
soboto dne 12. t. m. je naročil pover-
jenik za socialno skrbstvo g. Adolf
Ribnikar stanovanjskemu uradu v
Ljubljani, naj zaseže v javni prid za
made poslovne prostore onih bank,
ki doslej še niso smatrala za potrebo,
za svoje uslužbenke graditi no-
ve hiše. Zaseči se imajo Slovenska
banka, Slovenska eskomptna banka,
Prometna banka, Češka industrial-
na banka, Gospodarska banka in
Kreditni zavod.

V Ljubljani se nahaja, kolikor
smo bili mi v stanu dognati, okrog
16 bank. Za ljubljansko trgovino
(recepte: branjarji) bi bila ena sama
banka več kot dovolj. Za sedaj je
zaseglo poverjenstvo za socialno
skrb prostore samo 6 bank. Kakor
mi ta korak odobravamo, tako bi z
druge strani prosili še za zasego
prostorov najmanj 8 bank, ki so či-
sto odveč.

Telegrami.

RADIČ ZAHTEVA ODPOKLIC VOJSKE S HRVATSKE.

LDU Zagreb, 14. febr. »Jutarnji
list« javlja, da so se v soboto vrnili
delegati srbske republikanske stranke
iz Zagreba, kjer so prisostvovali
zborovanju HRSS, v Beograd. Od
njih se je doznalo, da bo prišel Ra-
dič s štirimi svojimi poslanci v Beo-
grad, kjer bo izročil regentu obez-
no spomenico z desetimi tiskanimi
polami. Pravijo, da bo Radič v spo-
menici zahteval, da regent odpokli-
če vojsko iz Hrvatske, ki je zapreka
zedinjenju in pravilnemu razvoju
Delegati srbske republikanske stran-
ke so svetovali Radiču, naj izpusti
ta pasus iz spomenice.

Svojo zahtevo Radič lahko mir-
no predloži regentu. Vojska vsled
tega ne bo odpoklicana. To je čisto
izključeno, ker vlada danes našo dr-
žavo vojska sama in ne parlament.

TRBOVLJE IN ZOPET TRBOVLJE

LDU Beograd, 13. febr. Današ-
nja »Politika« piše pod naslovom
»Trboveljska afera«, kako je mini-
strska komisija odkrila v rudnikih
Trboveljske premogokopne družbe,
ki so bili dosedaj gnezdo rudarskih
stavk in so v rokah dunajskega ka-
pitala, velike nerednosti. Pri pregle-
dovanju knjig se je ugotovilo, da so

lastniki premogovnikov potvrdili
produksijske cene premoga za več
kot 100 %, da so mogli dobiti ne-
dovoljene visoke dividende. Cene
premoga so se radi tega dvigale,
prebivalstvo se je pritoževalo radi
vedno večje dragine, država pa, ki
je rabila dve tretjine trboveljskega
premoga, je bila prizadeta še v večji
meri. List vprašuje, kako je mogoče,
da niso državni uradniki treh mini-
strstev, ki so imeli nadzorstvo nad
premogovniki, že prej odkrili teh
mahinacij.

Tako kakor »Politika« se vpra-
šujejo tudi drugi ljudje. Samo naša
vlada ne vpraša nič. Še mnogo manj
pa vpraša naš montanistični urad in
tudi bržkone ve, zakaj nič ne vpraša.

KAJ PA TO, FRANCOZE BRIGA?

LDU Pariz, 13. febr. »Petit Pa-
risien« javlja, da se češkoslovaški mi-
nister za zunanje zadeve dr. Beneš
snide s poljskim zunanjim ministrom
knežom Sapieho. List naglašja:
Francija enodušno želi priznanje
obeh za ohranitev versailleske po-
godbe posebno interesiranih držav
Vzhodne Evrope in izraža nado, da
bodo porazgovori obeh ministrov
imeli zaželjeni uspeh, namreč dopol-
nitev male antante.

FRANCOSKI IN NEMŠKI SOCI- JALISTI.

LDU Pariz, 13. febr. Izvrševalni
odbor socialistične stranke je odlo-
čil, da ima Albert Thomas izbirati
med vodstvom mednarodnega delav-
skega urada in med poslanskim
mandatom. Dalje je bil sprejet
sklep, ki ga je predložil Grumbach,
po katerem se jemlje na znanje ma-
nifest neodvisne socialistične stran-
ke Nemčije, ki na eni strani prote-
stira proti gospodarskim zahtevam
pariškim, na drugi strani pa poziv-
lja Nemčijo, naj prizna svojo dol-
žnost glede obnovitve, ter se odpo-
slanecem za dunajsko konferenco na-
roča, delati na skupno zborovanje z
političnimi in gospodarskimi organi-
zacijami Francije, Anglije in Neme-
čije in se baviti z rešitvijo obnovit-
venega vprašanja. Paul Faure je pre-
čital od komisije sestavljeni mani-
fest, ki trdi, da bo socialistična
stranka Nemčije še nadalje sledila
naumom Jauresa, Guesdesa in Wail-
lanta in se ravnala po amsterdamski
pogodbi. Glede internacionale se
je določilo, da je trgovlavo in ro-
batost Moskve onemogočila vsakr-
šno skupljanje mednarodnih strank,
dalje da se vzpostavi nova pogajanja
na Dunaju morajo na vsak način
končati prihodnji teden.

ČEŠKI MINISTER VNANJH ZA- DEV DR. BENEŠ O MALI ANTANTI.

LDU Belgrad, 13. febr. Presburo
javlja iz Londona: Pod naslovom
»Mala antanta« objavlja včerajšnja
izdaja »Daily Telegrapha« razgo-
vor svojega rimskega dopisnika s
češkoslovaškim zunanjim ministrom
dr. Benešem. Minister je izjavil, da
je prišel v Rim z namenom, da izme-
nja misli z italijanskim ministrom za
zunanje stvari grofom Sforzo in da
sklene trgovinski dogovor. V Lon-
don namerava potovati zato, da pri-
sostvuje konferenci in da razpravlja
o obnovi Osrednje Evrope. Na
vprašanje dopisnika, ali bi Italija
pristopila k mali antanti, je dr. Be-
neš odgovoril: Mala antanta je za-
mišljena kot zveza držav s približ-
no enakim številom prebivalcev in z
enakimi interesi. Malo antanto je
rodila želja, da se koordinira ena-
kost interesov med Jugoslavijo in
Češkoslovaško. Kasneje je bila po-
zvana Rumunija, naj vstopi v malo
antanto. Po razpadu Avstro-Ogr-
ske je bila nova nastala država
vsiljena potreba, da uredijo odno-
šaje s svojimi sosedi. Tako je nastala
mala antanta. Razen tega je po-
trebna zveza med Jugoslavijo in
Češkoslovaško, da se ti državi branita
proti boljševizmu v slučaju napada;
zakaj mala antanta nima
agresivnih in imperialističnih namer-
nov. Ako bi bila povabljeni kaka
velesila, naj vstopi v malo antanto,
bi le-ta s tem zgubila svoj značaj
male antante. Postala bi velika an-
tanta z velikimi problemi zunaj svo-
jih mej. To je tudi razlog, da Polj-
sko nismo pozvali, naj vstopi v malo
antanto, ker ona stremi za tem, da
postane velesila. Isto velja tudi za
Italijo. — Na vprašanje dopisnika,
ali zastopata to stališče tudi Bel-
grad in Bukarešta, je minister odgo-
voril, da ti dve mesti za sedaj v tem
soglašata in da delita njegovo mi-
šljenje. Glavni cilj male antante je
borba proti ustanovitvi podonavske
federacije, ki bi bila sliha bivši Av-
stro-ogrski monarhiji. Mala antanta
je odločno proti temu; za to govo-
rijo politični, gospodarski in zgodo-
vinski oziri, ker bi v nasprotnem slu-
čaju to pomenilo, da so narodi, ki
so vodili boj zoper Avstro-ogrsko,
za zopetno zedinjenje v njej. V taki
federaciji bi se podpirali Avstrija in
Madžarska in Dunaj bi zopet stre-
mil za tem, da postane središče te
nove federacije, ki bi bila edinole
Avstriji v korist. Zato taka federaci-
ja niti sedaj, niti v bodočnosti nima
upanja, da bi se udeležila.

Dr. Vesnić potuje v Pariz.

Pred nekaj dnevi je prišel v Bel-
grad francoski general, ki je prin-
sel s seboj za mesto Belgrad »vi-
soko« francosko odlikovanje. Viso-
ko je odlikovanje bilo seveda zato,
ker je francosko. Pri tej priliki je
naše meščansko časopisje popolno-
ma pozabilo na svojo čast in do-
stojanstvo in se je valjalo ponižno
v prahu pred Francozi in pred fran-
coskim odlikovanjem.

Človek se je moral nehote vpra-
šati: Kdo in kaj pa so Francozi?
Ali so to res neka višja bitja, da mo-
ramo klečati na kolenih pred njimi?
Ali je res neobhodno potrebno, da
zatalimo samega sebe in se čutimo
silno počaščene, če nas smatra kak
Francoz ali Anglež ali bogve kdo za
»vredne«, da nas milostno ogovori?
Ali ga res ni človeka ali časopisa
med nami, ki bi prišel do spoznanja,
da Francoz ali Lah ali Amerikanec
ni nič drugačen človek kot smo mi
vsil in da ni treba pred tuji prav
nič pripogibati kolen?

Francozje so ljudje in mi smo
ljudje. Francozje imajo dobre ljudi
— mi tudi. Francozje imajo slabe
ljudi — mi tudi. Francozje govor-
skozi nos — mi pa skozi usta; eno
in drugo so deli človeškega telesa.
Ali je nos res več kot so usta? Ve-
lik nosovi se najdejo tudi pri nas,
tudi rdeči nosovi in tudi plave no-
sove imamo za tiste, katerim rdeči
niso všeč. Kakšne prednosti imajo
torej Francozje pred nami, da se va-
ljamo pred njimi v prahu še bolj kot
nekad pred Nemci?

Ali tako izgleda naša samozavest
in samospoštovanje? Lepa zavest!

Za enotne, svobodne in trezne delavske organizacije.

Zagreb, 13. febr. 1921.

Poraz komunistov v Zagrebu.

Danes se je vršil v Apolo Kina dobro
obiskan delavski shod socialno demokrati-
čne skupine in centumašev z dnevnim re-
dom: Otvoritev delavskih strokovnih or-
ganizacij. Slabost komunistov se je pokazala
v tem, da danes niso mogli vdreti na shod
in ga motiti, kar so storili minulo nedeljo.
Shod sam se je vršil zelo animirano in opa-
žati je bilo veliko nerazpoloženje in nepri-
jateljstvo napram politiki komunistične
stranke in njenega vodstva.

Shod je otvoril sodrug Haramina in
podal besedo prvemu poročevalcu sodrugu
Marjanoviču. Ta je v svojem dolgem govo-
ru, večkrat prekinjenem po vilarnem odo-
bravanju, opisal, kako so komunisti s svo-
jo škodljivo politiko upropastili delavske
strokovne organizacije. Za njim je govoril
o isti stvari sodrug Haramina.

Burno pozdravljen z aplavzom navzo-
čih je nastopil sodrug Viljem Bukšeg, ki je
v svojem kratkem govoru poudarjal potrebo
no organiziranje nevtralnih delavskih stro-
kovnih organizacij. Govoril je proti nelegal-
nim sindikatam, vsled tega, ker je v teh
nemogoča kontrola članstva in ker niso v
nelegalnih organizacijah delavski novci
varni, ko jih vedno pokradejo temni ele-
menti. Prekinjen večkrat z odobravanjem
je končal svoj govor nazdravljaje zedinje-
niju proletariata.

Enako burno pozdravljen z aplavzom
je povzel besedo sodrug dr. Radošević, ki
se je v svojem temperamentnem govoru
izvrnil na nezmožnost komunističnih vodite-
ljev, ki so doslej kričali po revoluciji, toda
sedaj so se skrili v mišje luknje. Radoše-
vič zahteva za delavstvo enako svobod-
no.

LISTEK.

Čehov.

(Gostevanje Hudočesvenikov.)

(J. K.)

Čehov. Za Dostojevskim, Tolstojem,
ki sta nekako zaključila dobo
največjega razmahar ruske duše, ob-
segla njeno tajno na globoko, pre-
tresa človeka do mozga, nastopa
tibi, bolni polt Čehov. — Tam v ni-
žinah, kjer so se najnižji pričeli za-
vedati svojega človečanstva, je že
vrel, le prikrito in tlačeno. Ruska
inteligencija je čutila vroča tla, toda
pota teh zatajevanj so bila preda-
leč od nje, da bi jih razumela. Z apo-
stoli, ki so govorili še iz svežih
grobov, se je opajala, nalahno hre-
penela za njih cilji, toda razodetja
ni preživela v sebi. Slutila je veliko
globo, ki odhaja in se nova napove-
duje za obzorji — ona pa je čutila v
svoji duši smrt. Do tistega dne pa je
hotel živeti. — Približal se ji je
Čehov. Zabavati jo je hotel, osladiti
njene ure. Ko pa je začutil tudi on
bolezen v svojem telesu, ji je postal
ves bližji, dokler se ni popolnoma
zrušil z njeno usodo, pričel iskati

zase, po čenur je ona hrepnela. V
urah svojega obsedenja je gledal
usodo teh ljudi v večnem ritmu živ-
ljenja — zato je postal njih glasnik
in poet. Z njimi je rasel in se bližal
smrti.

Živel je s tremi zapuščenimi se-
strami na svetu. Pred vsakim pro-
stim dnem čuti učiteljica Olga, naj-
starejša med njimi svetle trenutke
svojega življenja. Ker se bo oddahnila
in posvetila par ur sebi. Maša je
poročila profesorja Kuligina v vro-
čnem hrepenju, toda njegova lju-
bez je le latinska formula: amo,
amas, amare. Irina, najmlajša je ka-
kor tica ob obali sprostrila svoje pe-
ruti, da poleti daleč tja v Moskvo,
kjer misli, da jo odredi življenje. Og-
nija življenja ne nosijo v sebi, tem-
več pričakujejo valov, da jih poneso
seboj. Tudi njih okolica jih zastrup-
lja od dne do dne. Pod njimi živi
doktor, ki ne verjame več, da je
človek, ampak le še stroj, ki pregiba
prste, noge, vse drugo je pozabil.
Mladi Tuzenbach nosi kal smrti v
sebi in njegova ljubezen ne more
ogreti Irine, ki pričakuje moža, trd-
ne vere v bodočnost. Ta mož pride,
se jih dotakne in odide. To srečanje
z Veršininom prižge ugaslo svečo v

sreču Maše. Vsa njena duša se vda
njegovim besedam, ki na razvalinah
svojega lastnega življenja govore o
življenju čez dvost, tristo let, kako
bo srečno in blagoslovljeno za vsa-
kega. Toda usoda ga prestavi v dalj-
no Poljsko in nikdar več se ne sni-
deta. Vesela muzika spremila Ver-
šinina na tem potu, vse tri sestre pa
priskrbejo objete, kako umira živ-
ljenje tam gori v drevesih, kako od-
haja od njih tam zadaj na cesti in
esamele, zapuščene se zazro v pri-
hajajočo zimo: »Delate bomo, dela-
te, dokler živimo. O kmalu, kmalu se
razodene tudi nam; zakaj to življe-
nje, počemu to trpljenje. Ko bi ve-
dele, ko bi vedele...!« Za njimi pa
vozi otročji voziček njih brat An-
drej, prva razvalina.

Veršinin je Astrov, ki pride na
posestvo, kjer živi striček Vanja s
svojo Sanjo. Od zore do mraka v
zemlji na polju, zvečer za številkami.
V to tiho življenje pride učeni
profesor s svojo mlado ženo Hele-
no. Samoljubljen in častihlepen, jih
muči vse okrog sebe. Življenja ne
vidi, že davno je umrl zanj. Ne zdi
se mu greh prodati zemlje, ki ga je
ves čas redila. Kako naj bi videl,
kaj je doživela Helena, ki se je sre-

čala z Astrovom, človekom ljube-
čim gozdove; ta veruje v življenje
belih brez, ki ustvarjajo človeku
srečo. Astrov utrga njeno rožo in
striček Vanja je ogoljufan tudi za to
poslednjo nado in upanje, kajti Hele-
na ni njegova zvezda. Zaman je
nabral lepe jesenske rože zanj, Astrov
poljublja Heleno. Takrat za-
rjove uboga, prevarana duša. Vse
bi poteptal in uničil. Toda ko se umi-
ri, odhaja Helena, vrača se v svoje
gozdove Astrov, on pa sede za svoje
številke. V topi bolesti posluša So-
njo, ki sanja zavržena in neuslišana
o dijamantnih nebesih, korih an-
gelov, o božjem naročju, kjer se
odda nekoč hueta.

Pred smrtjo pride Čehov še en-
krat med nje, baš tisti hip, ko pro-
dajajo prekraski češnjav vrt. Petje
je kot domači učitelj doživel smrt
sinčka Ljubov Andrejeve. Ona ga
obdrži tudi pozneje pri sebi. Hodil je
po prostranem češnjavem vrtu in
poslušal vse noči, kako je stokala
češnja, ko je zagledala v sanjah, ka-
ko so umirali že dvost let ljudje za-
njo. On vidi Lopahina, obogatelega
trgovca, čigar oče suženj na pose-
stvu ni smel prestopiti kuhinjskega
praga. Zdaj kupuje posestvo, kajti

kar jih je ostalo iz tistih dob, so za-
padli lenobi, postali za življenje ne-
zmožni. Celo stari Firs, ki je čutil v
svobodi kmetov največjo nesrečo,
je pozabil, kaj so nekoč delali iz če-
šenj, da so zaslužili denar. Kakor
umrla doba hodi po vrtu, posestvu,
dokler ne ostane sam, pozabljen od
vseh. Vsa okna so zaprta, zunaj se
sekajo češnje, toda v njem ne utripa
več življenje. Brez sile leže na di-
vanu, da zaspí večno. Firs ne hrepeni
več, da se oddahne, tudi delal ne bo,
sila je pošla. — Petja odhaja z edi-
no potomko te generacije v novo
življenje, na delo za onih dvost let,
toda staro življenje ne dvigne za
njim niti trepalnice. Tudi Čehov sam
se poslovi od Petje in leže v grob.

Iz mrzlih sten sega v naše duše
smrt tistega človeka, ki je živel in
oznanjal človeštvo delo, pa je brez
boga in vere gledal pred seboj samo
še valove, kako se dvigajo in pada-
jo. Petja je doživel svoj val. Češnjav
vrt je postala vsa Rusija in po vsej
je zapela sekira. Kdo doživi prihod-
njega?

Drama. Ne vem, kje sem čital,
da je Čehov vselej, kadar je pisal
zelel, da igra kdo v sosednji sobi na
klavirju. To ustvarjanje se mi zdi

zdravstvenja, kakor jo ima buržoazija. Dokler obstaja buržoazni gospodarski svet, zahteva, da se enako organizira delavski svet za Jugoslavijo, s ciljem boja za uvedbo kontrole nad proizvodnjo in za zavarovanje osebnega delavstva in drugih pridobitev. Svoj govor je končal ob burnem odobravanju z vzklikom: Proletarci vseh dežel, združite se!

Rezolucija, naperjena proti belemu in rdečemu terorju se doslovno glasi:

Javni shod razredno zavednega zagrebškega proletariata, ki se je vršil dne 13. februarja 1921. ugotavlja:

1. da je državna oblast z izgovorom napada na komunistično stranko izvršila napad na delavske strokovne organizacije, in je s tem v prvi vrsti najobčutnejše zadet delavski razred;

2. da ni vlada sočasno ustavila delovanja kapitalističnih organizacij, niti ni ničesar ukrenila v zaščito delavstva in njihovih materialnih in socialnih interesov, nego je z vmešavanjem v obnavljanje strokovnih organizacij naravnost podprla beli teror nad delavskim razredom in tudi sama dela to z ureditvami o militarizaciji železničarjev;

3. da so v zvezi z ustavitvijo delovanja delavskih strokovnih organizacij delodajalci v raznih gospodarskih strokah začeli napadati pridobitve delavske borbe, posebno delavni čas in delavske plače;

4. da so komunisti s svojim delovanjem oslabilili in onemogočili delavske strokovne organizacije za pravilno vodenje boja za materialne in socialne interese delavskega razreda, ujavljajo v organizacije partizanske in osebne diktature, in da so preganjali delavce drugih socialističnih mišljenj.

Zato shod najostreje protestira proti zaplankanju delavskih strokovnih organizacij in zahteva, da se jih takoj odpro brez posebnega policijskega nadzorstva.

Nadalje zahtevajo zbrani razveljaviti uredbo o militarizaciji železničarjev in rudarjev, ker se z njima krati nameščencem in delavcem teh dveh za gospodarsko življenje najvažnejših proizvodnih vej pravo in svoboda, ki morata biti v vsaki pravno urejeni državi zagotovljeni vsakemu njenemu članu.

Strokovne organizacije so za delavski razred ne samo eno ustavno pravo nego tudi življenjska potreba za pospešitev in zaščito njegovih socialnih in materialnih interesov. Zbrani vsled tega izjavljajo, da bodo uporabili vse svoje sile kot organiziranega razreda, da ponovno zgradi svobodno in neodvisne svoje strokovne organizacije, pa naj bi zvezano s kakršnimi življami.

Ob tej priliki naglašajo zbrani potrebo skupnega nastopa socialističnega proletariata za doseg zgoraj navedenih ciljev, ker bi skupna akcija imela šim večji in hitrejši uspeh.

Zbrani končno najostreje obsojajo razbitje javnega shoda dne 6. t. m. po komunistični kričarki, ki hočejo vršiti teror nad delavskim razredom in sočasno teptajo še te revne pravice sestajanja, katerih se more posluževati delavski razred v Jugoslaviji. Zbrani vidijo v tem dokaz, da niso komunisti iskreno delali za obnovu svobodnih in samostojnih delavskih strokovnih organizacij, ter pravilno predvidevajo, da ne bi mogli v njih še dalje neodgovorno in na škodo delavskega razreda pašovati.

Med shodom so se zbrali pred Apolo kinom komunisti, približno petdeset po številu, večinoma rokodelski vajenci in dijaki, ki so skušali izvesti demonstracijo. Toda nesrečno so se blamirali, ko nikoli došle, kajti 2 (reci dva) stražnika sta te boljno razporejene »revolucionarje« pomirila. Izgleda, da je s tem prišla konsolidacija delavskega gibanja v Zagrebu in da se komunistična slava nagiba k svojemu zatonu.

zanj zelo značilno, posebno če se spomnim na tisto molitev pod zemljo v Aidi. Tam sem prvič občutil glasbo kot valove, ki naraščajo in padajo.

Med vsakdanjimi ljudmi je živeli, zanje pisal, iz njih črpal. Sam je doživel velike ruskoga duha. Čutil je z dobo, da preko njih ne gre pot, da se izpolni sedaj-le mislija njihova. Ti so ustvarjali v posameznikih svoje ideje, pod njihovim peresom so majhni ljudje postajali osebnosti. On pa ni nosil velikanov v svoji duši. Ko se je prebudila smrtina kal v telesu, je zastal njegov korak in vpraševal se je zakaj? počemu? Boga ni poznal, vera ni gorela v duši. Oledel je vsakdanost krog sebe in jo čutil kot del stvarstva. Njih pot je bila ista, kakor njegova. Prišlihnil je njih usodi in spoznal: delati, delati moramo, za nami prihaja življenje. Čez dvesto let bo razodele zakaj smo trpeli. Iz ljubezni do onih srečnih, trplimo! Grenka je bila ta zavest sreče in tudi on je opešal pod njo. Legel je v grob, ker je moral živeti v tej komediji — tak je bil ukaz večne sile.

Osebnosti ne pozna. Vsakdo doživlja svojo tragedijo, ki je vsem skupna. Tisti, ki verujejo v bodoče

Stavbena sezona je tu, zgenite se!

Kako prijazno vpliva na nas solnce, ki zadobiva bolj in bolj svoj pomladanski čar. Vsa narava se rahlo zbujata v novo življenje, polno sreče in veselja. In tudi ljudje, ki prebivajo v vagonih in barakah se vse se toplejših dni, da se nekoliko oddahnejo zraka zatohlih lukenj, v katerih prebivajo, ker ni — stanovanj.

Stanovanj niti Stanovanjska beda je skoro po vsej Evropi silno velika. To vemo in čutimo vsi. Samo v Ljubljani bi rabili okolo 2000 stanovanj, pa jih ni in nihče se resno ne zgame, da bi se vsaj znatno omilila stanovanjska mizerija, ker to ni mogoče v par mesecih, bi se moral izdelati velikopotezen načrt za par let.

Spominjamo se še vsi prav dobro boja za in proti stanovanjski naredbi za Slovenijo pred nekaj meseci. Kakšen krik in vik so bile zagnale takrat politične stranke! Mislili smo, da bo stanovanjska mizerija v najkrajšem času znatno odpravljena. Toda danes smo skoro tam, kjer smo bili. Stanovanjski urad ne more skoro drugega delati, kakor da meče stranke iz stanovanj zato, da spravi druge vanja. Le težko se posreči zaseči odvečna ali celo prazna stanovanja.

Načrta, ki so bili pripravljeni za zidanje stanovanjskih hiš in predlogi v tem oziru, so romali v koš, danes se le malokdo zanima za to vprašanje, ker imajo pač vsi drugačne — politične skrbi. Vemo, da akcija za odpravo stanovanjske bede ni malenkostna, da je to veliko socialnogospodarsko vprašanje, ki ga je mogoče vsaj za silo rešiti le z večjo splošno ak-

cijo, o kateri so govorili že v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Kakor pa izvemo iz raznih poročil, je taka akcija v popolni agoniji. V Beogradu in Zagrebu, kjer so že začeli zidati večje stanovanjske kolonije, je vsa stvar napoln ponesrečila, v Ljubljani pa še začeti nismo, razen dveh palač, ki bosta stanovanjski mizeriji proketo malo odpomogli.

Nedvomno je stanovanjsko vprašanje po vseh večjih krajih nujna zadeva, tembolj nujna, ker je sedaj stavbena sezona tu, a ne opazamo prav nobene resne volje, da se stavba stanovanjskih hiš pospeši. Pravijo, da ni denarja, da so stavbe drage. Res je vse to in še bolj res je pa, da stanovanj ni in da morajo biti, ali hočete še eno tako zimo ljudem, ki nimajo stanovanj. Imeli smo par miselnih zim, bodoče bodo hujše. Vi, gospoda, prevzemate odgovornost za vse težke posledice stanovanjske bede!

Omenili smo že, da se stanovanjski bedi ne da v par mesecih odpomogli, tudi ne v enem letu, ali če se prav nič ne stori, ulegne ta mizerija trajati tudi deset ali dvajset let. Država nima denarja, pokrajina in občine tudi ne. To vemo. Država pa je pripravljena prevzeti jamstvo za take akcije. S to ponudbo, oziroma obljubo, je že podana podlaga za saniranje stanovanjske mizerije, če le hočejo merodajni faktorji.

Torej, kaj boste storili? Stavbena sezona je tu, primite se dela! Malomarnost v tem pogledu, ko so že dani nekaki predpogoji za delo, bi bila velik socialni greh!

Politične vesti.

† Klub soc. dem. poslancev v konstituantni je včeraj vložil svoj ustavni načrt, ki ga je izdelal v dveh odsekih, kakor smo že zadnjič poročali.

† Novi predsednik pokrajinske vlade za Slovenijo postane dr. Vilko Baltić, sedaj načelnik prve klase v ministrstvu notranjih zadev. Dr. Vilko Baltić je rojen Ljubljancin in eden najspretnjših slovenskih upravnih uradnikov.

† Resnost debate o ustavi. Na prvi seji ustavotvornega odbora je govoril v imenu socialno demokratične stranke s. Nedeljko Divac, ki je v jako temeljitem govoru podal obris ustave, v katerem se mora kretati, če hočemo imeti državo, ki bo sposobna za razvoj. Nihče pač ni tak naivnež, da se da iz sedanjega kaosa ustvariti socialistična družba. Ustavni načrt buržoazije so presplošni, premalo precizni, v ustavi treba zlasti jasno precizirati razne nujne reforme, agrarno reformo, delavsko vprašanje, kontrolo nad kapitalom itd. Govor sodruga Divaca je naglašal prav posebno tudi demokratičnost ustave. Iz poznih razprav v ustavotvornem odboru je razvidno, da je govor sodruga Divaca postal vsej razpravi povsem drugo interesantnejšo in realnejšo smer, kakor je bilo pričakovati od predloženega načrta ustave in razpoloženja v konstituenti. Le žal, da je delavstvo razočano ter da bo zaradi tega marsikatera lahka predobitev odpadla, ki bi sicer ne, če bi komunisti ne bili razbili delavskih vrst ali pa bi vsaj sedaj stali na mestu kot pametni politiki.

† Volna odškodnina Srbiji. Komisija ministrstva pravde za vojno odškodnino se bavi intenzivno z zbiranjem gradiva ter namerava v najkrajšem času dostaviti repariacijski komisiji v Parizu zapisnik vojne škode v Srbiji. — Komisija lahko dolgo dela, ker odškodnine ne bo nihče dobil niti fika.

† Vračalo se stari častil Dantes je poslanec Leakovič iz Srema posetil ministra za promet Joco Jovanovića ter se mu pritožil, da so se v zadnjem času odstranili

na nekaterih železniških postajah napisi v latinski. Posl. Leakovič je zaprosil ministre, naj na podrejene organe izda naredbu, da se strogo drže ministrske odredbe, da morajo biti na prekosavskih železniških postajah izdelani napisi naprej v latinski in potem v cirilici, v Srbiji pa naprej v cirilici in na drugem mestu v latinski. To je v interesu pomirjenja prebivalstva. Minister je obljubil, da bo izdal naredbu. — V kratkem bomo torej imeli boje za napise kakor v Avstriji. Časnikarjem se obeta lepa doba, ker v teh zadevah smo molstri že od nekdaj.

† Pašić ozdravel. Predsednik ministrskega sveta Nikola Pašić si je že toliko opomogel od svoje bolezni, da sprejema na svojem domu pesamezne člane vlade in zastopnike posameznih strank. Pašić bo jutri naprej redno vršil svoje posle.

† Angleži za kmete v Srbiji. Angleški komite za kmetijsko pomoč zaveznikom je pripravil transport strojev, orodja in semen v vrednosti 15.000 funtov šterlingov kot dar v volni oškodovanim srbskim poljedelcem. Komite bo skrbel, da pride transport najkasneje v drugi polovici meseca marca v našo državo, tako, da bi se mogli poljedelci okoristiti že tekom letošnje dobe obdelovanja s poslanim blagom. — Angleži so vsaj toliko pametnejši od Francozov, da nam nosijo praktične stvari namesto ničvrednih križčkov in medalj. Namen je pa v obeh slučajih isti.

† Socializacija in mariborski »Tabor«. Liberalni list »Tabor« je priobčil te dni »duhovite« razprave o socializaciji, v katerih nekdo »dokazuje« jalovost socializacije. Da je članek res »duhovit« in stvarcu, kaže njegova »duhovita« logika. Menda pa g. I. H. vendar ni mislil, da postane vsled te svoje »logike« umetnik? (Umetniki in »štrafariji« namreč ne poznajo logike.)

† Razširjanje jugoslovanske vlade in invalidi. »Sloboda« piše: Dočim se moralo invalidi potikati po ulicah in prosjati vsakdanji kruh, je prejšnja jugoslovanska vlada razpisala denar do norosti. Kakor je izjavila »Republika«, je razdelila vlada za dan volitev raznim vojnim in žandarmerijskim

poveljstvom nič manj ko 86 milijonov dinarjev za vzdrževanje reda. Sedaj se pa siši, da je, odkar je nudila roko Wranglovcem, odobrila za kolonizacije »Donskih kozakov« v Macedoniji 120 milijonov dinarjev oz 480 milijonov kron. Ruskim beguncem je majka Jugoslavija takoj razprostrla svoje roke in jih sprejela v zaščito, toda svoji slrotni, svojim otrokom nudi ulice, da prešijo, in mrzlo posteljo na cesti. Ruskim beguncem daje najrodovitejše kralje Makedonije, a naša slrotnja gine gladu na bogatih posestvih in beži v Ameriko, da si zasluži kruh. Kako dolgo se bo godilo tako v tej deželi? — (»R. Invalid«.)

† Grška na londonski konferenci. Grška vlada je dobila poziv, naj se udeleži londonske konference dne 1. marca t. l. Londonska konferenca bo namreč reševala »mrlne«, to se pravi: zaveznikom neprijetno kalne orientske zadeve. Grška pa je v prvi vrsti poklicana, da gre Francozom in Angležem po konstant v Jerjavico. In da je v to pripravljena (vlada seveda, ne ljudstvo!) je razvidno iz druge brzolavke, v kateri pravi grški zunanji minister, da je zadovoljen s politiko sodelovanja z zavezniki, a pod pogojem, da pokažejo ti le grškemu narodu zopet isto zaupanje kot prej. No, antanto prijazen obraz nič ne stane in ga bo tudi pokazala.

† Srbski komunizem se kruši. Dosedanja politika komunistične stranke v Srbiji je vzbudila veliko nezadovoljnost v vrstah belgradskega proletariata. Posledice tega so večni prepripi v komunistični stranki, ki bodo privedli do novega razkola. Zlasti je za komuniste usodopono, ker se je lotil delovanja izključni Dragiša Lapčević v centramški skupini belgradskih socialistov, kateri se dan za dnem priglajajo razsodni elementi v stranki, ki je danes že v popolnem razsulu.

† Zahteve francoskih strokovnih organizacij. Splošna zveza strokovnih organizacij je izdelala program, ki obsega nastopne točke: 1. Razširjenje sindikalnega prava tudi na uradnike. 2. Osemurni delavnik. 3. Delavsko varstvo potom ustanovitve statistične službe, kakor tudi kontrola, pri kateri sodelujejo delavske organizacije. 4. Ustanovitve splošne delavske zavarovalnice, ki obsega vse nevarnosti, katerim so izpostavljeni delavci, kakor tudi zvišanje pokojnin. 5. Razširjenje delavske zakonodaje in delavskega varstva tudi za kmetijske de-

lavce, 6. Enakopravnost tujih delavcev s francoskimi glede delavskih pogojev. 7. Izenačenje delavnih pogojev vsega sveta. Splošna zveza strokovnih organizacij zahteva dalje podpiranje veleobratov in nadzorovanje podjetij pri katerem so udeleženi delavci ter je sestavila program za vzpostavlo opustošenih ozemelj.

† O turških piratih in drugem. Te dni smo sporočili vest o treh grških socialističnih poslancih, ki so bili na povratku s študijskega potovanja iz Moskve napadeni in umorjeni po turških čnomorskih piratih. Tako je poročal moskovski radiogram. Sedaj javljajo da je na podoben način izginil tudi neki španski socialistični odposlanec. Moskva še ni povedala, če so tudi njega napadli — turški morsk razbojniki. Pač pa se spominjamo tragične usode treh francoskih sodrugov: Lefebvrea, Vergeata in Lepetita, ki so — tudi na povratku kot odposlanci v Rusijo — na skrivnostni način izgubili na morju, v Belem morju. Tedaj je običajna moskovska brzjavica poročala o silnem viharju, o ladjah, ki se je razbila t. d. Nastale so pa razne govoriče, bili so tudi ljudje, ki so naglas povedali, da je skrivnostne smrti francoskih sodrugov kriva — boljševiška vlada, ki baje ni bila preveč navdušena z »navdušenjem« teh nesrečnejšev za razmere v moskovski državi in z režimom boljševiških kapitanov. Tedaj smo dobili iz Rusije vest, da so smrti vračajočih se socialističnih voditeljev zakrivil ne turški pirati, ampak — Angleži! Vse te stvari so zelo čudne in zaslužijo, da jih človek trezno premisli. Mrtevci seveda ne bodo več govorili, vseeno pa pride enkrat vsa zadeva do razjasnitve, u tem ne dvomimo. Povedati pa hočemo, da — antantovska sumničenja ne jemljemo kar tako za resnico. Mi ne zaupamo niti buržoazni diplomaciji. Ta bi imela vzroke dovolj, da napravi tako le majhen — političen umor, v kake svrhe, to bo izprevidela tudi najzabitejša glava. Na vsak način pa bi ne priporočali nikomur — študijskega potovanja v Rusijo, zlasti ne tistim, ki niso voljni zakrivati resnice! In resnica nam je naračnje že itak dovolj znana.

† Nova protiboljševiška armada v Sibiriji. Pod poveljstvom generala Lohvickega so se zbrali ostanki bivše Kolčakovove vojske in oddelki Semenovih kozakov, da pričnejo vojno proti sovjetski Rusiji. Nova protiboljševiška vojska v ozemlju Usurija.

Dnevna kronika.

Verizniki pozor! Ljubljanski dopisni urad javlja iz Beograda: Izvoz masti v Nemčijo bo od 15. februarja prost. — V sled prostega izvoza masti v Nemčijo bodo seveda cene masti silno poskočile. Zaradi tega svetujemo našim bralcem in bralkam, naj se z mastjo kar najhitreje založe, da ne bodo doživeli bridkih izkušenj z mesom. Kdor ima pa kaj denarja na razpolago, naj kupi mast in čaka. Verizniki bodo plačevali vsako ceno. Kmetom svetujemo, naj prodajajo mast po milijon kron kilo. Tudi to ceno bodo plačevali verizniki. Mi bomo pa belili želje in krompir z mastjo verizniških trebutov.

Kaj bo s cinkarno v Celju? Poročali smo že, da pojde ta teden v Celje ministrska komisija, ki bo preiskala razmere v celjski cinkarni in preštudirala predlog vodstva, da se tovarna deloma ali morda popolnoma ustavi. Pisali smo zadnjič članek, ki nam ga je pa državni pravdnik zaplenil, v katerem smo skušali dopovedati, da tiči za zaprtjem celjske cinkarne gospodarskopolični interesi bankirjev. V koliko je to resnica, bo vsaj deloma pokazala preiskava. Vlada ima namen obrat v cinkarni vzdržati, zlasti, ker je glavna ovira menda dobava rude, za kar se je uprava najbrže prenela brigala. Da padajo cene izdelkom, to, po našem mnenju, ne more

biti vzrok, da se opusti edina tovarna te vrste v Jugoslaviji. Komisija je povabila k preiskavi in eventualnim posvetovanjem, kako naj se obrat ohrani v teku s. Antona Kristana, ki je v tej stvari interveniral v Beogradu in podal inobjavljeno že tam. Ako ima torej vlada resno voljo, da ohrani državi ta eminentno važni obrat, smo prepričani, da se najdejo pota, da se omogoči nadaljevanje obratovanja cinkarne v Celju.

Komisija za preiskavo razmer v celjski cinkarni, Ministrstvena komisija, ki bo preiskovala razmere v celjski cinkarni, odputuje v sredo iz Beograda. To preiskovalno komisijo opozarjamo še na eno dejstvo, in sicer, zakaj se je sklenila pogodba dobava rude s tvrdko Liesauer, ker ta tvrdka dobiva rudo iz Rablja od Italijanske vlade. Zdi se nam, da bi država z Italijansko vlado lahko direktno sklenila dobavno pogodbo, ne pa da ima rafiniran židovski prekupec svoje kremplje vmes. Dožene naj se tudi to, kdo je to zakrivil, ker gotovo poudružuje surovine.

Učni uspehi na ljubljanskih srednjih šolah so pod vsako kritiko. To pa ni krivda učiteljev ali profesorjev, ampak glavna krivda zadena šolska uprava. Naša šolska uprava je nedavno dovolila srednjoškolski »nabedniti« mladini, da sme kaditi, zahalati v kavarni in gostilni in obiskovati

pa je trpka žalost, ki spremlja te ljudi in jim govori o delu za boljšo bodočnost. Toda sreče ne pričakujemo v življenju, kajti prebolestne so te slike.

V dramu ne občutiš nikdar konca osebnih tragike, življenje ni nikdar zaključeno, ampak vselej prehaja v novo. Zato bi imenoval to dramo odprto dramo.

Semeno. Zastavil sem si te dni vprašanje, če je upravičeno bitje gledališča. — Med bralcem in pisateljem je knjiga, neposredna beseda njegova. Iz mrtvih črk govori življenje in gledanje ustvarjajočega. Vsak najmanjši utrip pisateljevega bitja diha v stavkih in vsakdo ga različno sprejema. Le malo je tistih, ki objamejo vse, kar je živelo v pisatelja tisti hip ustvarjanja in celo tisto notranjo silo, ki je njemu narekovala besede. In če je tako malo tistih, je upravičeno vprašanje, če more igralec podati vse tako poslušalcu, kakor mu govori knjiga. Ali ne bo pobarval po svoje stavkov, idej in bo poslušalec zopet ustvarjal po svoje, slišano že iz drugih ust? Če bi priznal, da je igralcu nemogoče podati vsega pisatelja in z njim vred istinito besedo večne sile, potem bi moral sorlačati, da je gleda-

lišče le prevara, uveljavljanje osebnosti — ne pa podajanje pisatelja ter njegovega resničnega življenja. In vendar — mi bo dejal vsakdo — so bila gledališča od nekdaj, kakor voditelji narodov. Kar sem videl Hudožestveniku, vem da je bilo gledališče vsled tega od nekdaj, ker je človeku možno podati vse delo, kot je, s popolnim pozabljenjem samega sebe, z odstranitvijo vseh kvarnih uplivov. Toda taka gledališča so redka in kakor sem že zadnjič v bratih Karamazovih trdil, se oblikujejo le v gotovih časih in ustvarjajo tradicijo. Tako gledališče odkriva največje duhove svojega naroda in govori narodu o misteriju njega samega. Vsak dihi, ki je živ v podzavesti teh ljudi, se jim odkrije na odrin in ljudje sprejmejo po prvili scenah življenje tako v svojo dušo, da soustvarjajo s pisateljem. Pa je vseeno, ali odigrava na odrin misterij ali resnično življenje, kakor v Čehovu. V teh predstavah je bila podrejena vsaka kretnja tistemu dihu Čehova, s katerim je ustvarjal dramo, ki je vodil njegove ljudi. In ne da bi govoril o večni sili, smo jo čutili včasih vsi v enem samem pogledu. To pa je mogoče le tedaj, kadar živi igralec ne samo življenje

pisateljeve osebe, ampak jo čuti v valovih večnosti. Tako gledališče postane svetlišče.

I v ... vloga lastnega naroda more vzrasti tako gledališče. Od indijskih, grških gledališč spoznavamo do novega veka isto. Kajti zaklad teh ljudi je beseda, ki je predpoda istinitost. V njej se razodevajo najgloblji utripi človeškega bitja. In lastna beseda se v lastnih delih, ki zrastejo iz naroda, razodevata tako popolna, da jo čuti človek kot dejanje, kot misel večnosti. Šele ta beseda more razodevati potem lepo to in tajnost del drugih narodov.

Vsako tako gledališče pa se rodi, kadar je narod bogat, prepoln življenja. Do tistega časa pa mora vsako gledališče stremeti za tem ciljem, če hoče biti imena vredno. Poglejmo lastna dela, gojiti besedo zanje, to je delo Janeza Krstnika.

Kakor nosi vsako resnično stvarstvo, ki je v središču valov večnosti razodevate za naprej in nazaj, tako tudi Hudožestveniki. Pa če jim očitajo okostenelost, zame vsebujejo že pot naprej do gledališča novih oblik, ki bo njim enakovrstno. In katera je ta pot? V semenih, ki so padla v teh večerih v duše. Kam so padla ... ?

plese. Posebno ples, S tem je napravila učna uprava veliko napako. Kako pa naj smrkovec kadi, če tobaka nima? Kako naj hodi v gostilno, če nima denarja? In na ples če nima punce? Zato predlagamo mi nekaj vse boljše: 1. Fantičkom nižjih razredov mora dostaviti učna uprava na dan velik paket tobaka, izplačati v denarju za 2 litra vina dnevno in poskrbeti za primerno družabnico. 2. Za višje razrede se ta pripevek podvoji. 3. Poleg plesnih šol se morajo takoj otvoriti »Stundenhotelli« oziroma plesne šole. To uredbo naj izda šolska uprava in mi ji garantiramo, da bo koncem drugega polletja pritožb konec, ker bo vse pobe s šolsko upravo vred do takrat hudič vzletel. — Od druge strani pa se nam javlja, da je centralna vlada dovolila carine in ležarine in trošarine prost uvoz pravih španskih štaberlov za — šolsko upravo. Vsak trkofin bo dobil po dva štaberla, da bo svoja učitelja naučil pravih manir.

Mleko se podraži? Enketa v Belgradu je na predlog klerikalcev in samostojnih kmetov priporočila, da se carina 8 K za kilogram mleka zniža na 40 h. To bo povzročilo pomakanje in podražanje mleka, ne da bi kmetje imeli dobiček. Profit bodo utaknili v žep izvoznikarji, ki ga jim bodo plačali konsumenti. Priporočamo namreč, da pri nas nimamo nadprodukcije mleka, zaradi tega tak nasvet, ki se baje izvede, narodnogospodarsko ni prav pameten.

Ljubljanski škof — komunist? V svojem pastirskem listu za novo leto zastopa ljubljanski škof stališče, da se mora imeti razdeliti. Marsikdo bo radoveden, kako prihaja cerkveni knez do takega naziranja. No, to je naraven proces. Podpisal je precej avstrijskih vojnih posojil, prodal graščino Gornji grad itd., no in sedaj mu je pač — neprimerno. Radovedni smo, kaj bodo rekli drugi knezi in tisti, ki imajo kaj pod palcem. Najbrže se mu bodo hudo bneži še smejali.

Poslovni večer umetniške dvojice Rijavec — Ljkar, ki odideta na svetovno turnejo, da poneseja v svet glas naše umetnosti, je privabil ogromno število občinstva v dvorano naše opere. Bil je za nas umetniški dogodek kakor smo jih imeli doslej malo. Občinstvo je bilo vznemirjeno, naj mu bo to zaslugi po vseh grehih, ki jih je zagrešilo z dosedanjim apatijo ravno do teh dveh naših umetnikov — in ju je z burnimi aplavzi pozvalo pravno na oger. Oba umetnika sta dobila krasne vence. G. Rijavec poje danes še naslovno ulogo v »Hofmannovih pripovedkah«.

Društvo geometrov v Ljubljani odločno protestira proti svojočasni naredbi ministrstva financ, katera pripušča v geometski tudi absolutirane srednjošolce, ki nimajo nobene potrebne tehnične predizobrazbe za ta stan. Društvo je svoj protest, ki ga podpirajo tudi geometrska združenja in Sarajevu, v Splitu in Zagrebu odposlalo na pristojno mesto.

Umri je Matija Kunc, strok, učitelj za krojaštvo v Ljubljani. Pokojnik je bil ustanovitelj prvega gibanja soc. dem. stranke na Slovenskem. Bil je ustanovitelj del. izobraževalnega društva. Pogreb bo v sredo ob tržaške ceste.

Težko ranjen vojaški begunec, Orožnik so prijeli starega vojaškega begunca Nemčeslava Gačnika v Krškem. Pripeljali so ga v Ljubljano in izročili komandi mesta. Vojak te komande je s puško spremil v soboto ob 4. zjutraj begunca v garnizijski zapor v šentpeterski vojašnici. Pred vojašnico je Gačnik vojaku spremljevalcu pobegnil. Vojak je za njim zavpil stol in nato streljal. Ranil ga je zelo težko. Gačnika so takoj prepeljali v garnizijsko bolnico.

Trošarina in velikanska globa. Pred krojašarjo so se ljubljanski trgovci spekulacije silno zbal. Tudi veliko podjetje »Svečla« je skušalo državnemu fiskusu prikriti razne elektrotehnične izdelke, zlasti žarnice, da jih tako odtegne trošarin. Dobro počel krogi trde, da je »Svečla« skrila pred fiskusom 12 zabojev žarnic. Finanica pa ima dobro oko in je je žarnice izsledila. Ker so skušali odtegniti trošarin podvržene predmete, so bili od finančne oblasti obsojeni ravnanju družbe dr. Markovič, dalje zid Henrik Bak in Janko Pogačar. Vsi so bili obsojeni na velike globe. Kolikor znano, je bila trdnja obsojena na 3.800.000 K globe. Ker je bil dr. Markovič begusen, je finančna oblast odredila zanj preventivni zapor pri deželnem sodišču v Ljubljani.

Falsifikacije v trboveljski premovalniški upravi. Komisija, ki je bila sestavljena iz delegatov ministrstva saobračaja, socialne politike, šum in rud, je po 20 dneh končala svoje delo ter ugotovila mnogo nepravilnosti in tudi to, da so bile literacijske listine često falsificirane. Komisija je predložila v tem poročilo vladi. Kakor poročajo iz Beograda, se vrne komisija zopet v Trbovlje, kjer bo preiskavo nadaljevala.

Črne koze v Duplji pri Kamniku so se pojavile. Doselej je obolen družina 4 glav, od katerih pa še nobeden ni umrl. Doselej se bolezen ni širila.

Brezplačni tramvajski vozniki za invalide tukajšnjega invalidskega doma. Ravateljstvo cestne železnice v Ljubljani je dovolilo invalidom tukajšnjega invalidskega doma, ki se uče v šolah in pri mojstrih ter so na nogah polabljeni, brezplačne vožnje listke, za kar se vodiivo in-

validskega doma iskreno zahvaljuje. Ker bi utegnili invalidi izgubiti to ugodnost, ako bi se pojavile vsled tega prometne ovire, se občinstvo uljudno naproša, da se blagohotno ozira na invalide in jim gre na roko.

Zamenjavo 20 dinarskih bankovcev so vsi poštni uradi zopet ustavili. Bankovci se odslej zamenjajo le pri podružnicah »Narodne banke« v Ljubljani in Mariboru, in sicer do konca tega meseca.

»Vidovdan.« List za kulturno orientacijo jugoslovanske napredne omladine. Izhaja 5. in 20. v Ljubljani; uredništvo in uprava Ljubljana, Narodni dom, I., letno 10 dm.; posamezna številka 0,50 dm.

Najden arhiv. Te dni so v Subotici odkrili arhiv bivšega avstro-ogrškega guvernera v Cetinju. Ostali del arhiva je najbrže v privatnih rokah v Osijeku ali Sarajevu. Najdeni del se bo izročil v pregled isti komisiji, ki je pregledala arhiv beograjskega guvernera.

Odkupljen umotvor. Prosvetno ministrstvo je odkupilo znano kiparsko delo Marina Studina »Materina ljubezen« za 4000 dinarjev. Marina Studin je priredil razstavo svojih del v Splitu.

Velika tatvina v Sarajevu. Sarajevska policija je aretirala milijonarja Jakoba Burcknerja in Antona Halasyja, ki sta po neverila skupno s šefom ameriške misije Rdečega križa Jarnekom Ruteftom za več milijonov ameriškega blaga, ki je bilo namenjeno za revno dečo v Jugoslaviji. Na zahtevo naše vlade je ameriška vlada v Ameriki aretirala tudi prizadetega Amerikanca.

V Zagrebu je seja umetnikov »ugotavila« potrebo novega operetnega gledališča. Podjetje bo zasebno in bodo pričeli takoj z gradbo. Na seji so bile prisotne znane zagrebške muzikalne veličine (Bach, Albini itd.). Lahko bi jih bilo sram za kompromis, ki so ga sklenili s podvignim okusom »višje« (kramarske) publike!

Kulturni vestnik.

Danes v torek, dne 15. februarja t. l. se vprizorijo izven abonementa Offenbachove »Hoffmannove pripovedke«. Hoffmann bo pel gospod Josip Rijavec.

VI. Čorović, Rasa in vera v srbski prošlosti. Zbirka političnih, gospodarskih in socialnih spisov VIII. zv. Izdala in založila Tiskovna zadruga v Ljubljani 1921. Cena 16 K, po pošti 1,50 K več. Brošura prinaša nastopno predavanje beograjskega vseučiliškega profesorja Čorovića. V njem je ostro očrtan glavni, nam doskrat nerazumljivi problem srbske duševnosti ter jedro narodnega in državnega mišljenja srbskega plemena. Spis, ki je zgrajen na zgodovinskih podatkih, je izredno zanimiv, živahen in poučen. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Sodna ul. 6.

Ilustriran list »Plamen«, 3. številka tega ilustriranega lista, ki se je dosedaj že dokaj priljubil našim javnostim, je pravkar izšla. Na prvi strani prinaša lepo sliko o otvoritvi konstituantne. Vsebinska je nastopna: I. Zorec: Zmote in konec gospodine Pavle (nadaljevanje), članek o slovenskem pisatelju Fr. Finžgarju z njegovo sliko, Dr. O. Rybar: »Wiene, Spčimoh: Blaga srca, F. Pogačnik: Tak sivo, megleno nebo...«, Ivan Albrecht: Jutro je jasno, nadalje proglaš polit. društva »Edinost«, o priliki anekdote Primorske, I. Suchy: Črtice iz francoske revolucije, Fr. Pogačnik: Hropenjenje, Dr. V.: Nekoliko o deti in o prebavljalnosti raznih živil, opis in slike iz Bele Krajine, Peterlin: Petruška: V kupeju, I. S. Turgenev: Pesmi v prozi, Ivan Albrecht: Pesem, in poročilo o organizaciji Jugoslav. Matice. Pod črto se nadaljuje kriminalni roman: Pasti in zanke. Ta list prinaša zopet serijo slik iz Goriške razdelane po vojni, sliko umrlega vojvode Mišića in druge. Za raznoličnost gradiva je dobro poskrbljeno. Kakor se vidi, list dobro napreduje in ima podlago, da se bo lahko razvil in se kmalu prikupil na splošno. Novi naročniki lahko dobijo še vse že izšle številke. Naroča se v začasni upravi: Ljubljana, Kongresni trg št. 19.

»Njiva.« Uprava dnevnika »Jutro« je začela izdajati polmesečno revijo »Njiva«, v kateri naj razni pisatelji razmotrivajo o vseh aktualnih političnih, gospodarskih in umetniških vprašanjih. V pregledu prinaša pregled važnih političnih gospodarskih dogodkih, poročila o socialni politiki in sportu. Stev. 1.—2. vsebuje med drugim: M. Dolenc: Smernice za izenačenje kazensko pravnih zakonikov po načrtih zakonodajnega sveta v Beogradu. — M. Breziger: Naša zunanja trgovina v l. 1919 in 1920. — Fr. Weber: Znanost in vera. — Celoletna naročnina znaša 120 K, posamezna številka 8 K.

Neverjetna surovost.

V Ljubljani biva rodbina K., ki stanuje na Škofovem. K. ima 16 letno hromo deklico (brez obeh nog), ki je precej inteligentna. Večkrat prenočuje pri rodbini tudi stric deklice, bratranec gospoda K., ki se bavi z neznanim poslom. Ta rodbina ima prelepo navado, da podi letošnje dekle vedno od doma, in ki mora prav mnogokrat tudi po več časa prebivati pri dobrih

sosedi, zlasti takrat, kadar je stric, ki se vozi večkrat v Gradec, doma. Te dni se je pa zgodilo zopet nekaj, kar ni posebno človeško. Rodbina K. je vrgla deklico okoli 9. ure zvečer iz stanovanja, da je morala ob tem zimskem mrazu prenočevati na hodniku. Gospod K. je bil nekaj vojaški policijski agent, sedaj je pregledovalec potnih listov ob italijanski meji. Takrat se mu je godilo slabo, sedaj se godi obema dobro. Deklica je že dalje časa takorekoč brez doma. Zdi se nam, da bi bilo treba tu temeljite preiskave, v koliko je dolžan skrbeti g. K. za deklico, s čim se bavi njegov bratranec in tretjič, da se deklici poskrbi za primerno eksistenco ali zavetišče po njenih zmožnostih. Opozorjamo pristojno sodišče za mladinsko skrb na ta nečuten slučaj brezsrčnosti in prešernosti.

Organizacijski vestnik.

Iz stranke.

Celje. Tem potom obveščamo vse pristaje in somišljenike, ki se zanimajo za razvoj, zgodovino in pomen socializma, da se udeležijo diskusij, ki se vrše vsak četrtek v gostilni Svetel v Gaberju ob pol 8. zvečer.

Vestnik Svobode.

Seja centralnega odbora »Svobode« se bo vršila v četrtek, 17. t. m. ob 7. uri zvečer v društveni pisarni. — Ker je seja zelo važna, je točna udeležba dolžnost vseh odbornikov.

Ustanovni občni zbor podružnice »Svobode« za Ljubljano se bo vršil v soboto, 19. februarja ob pol 8. uri zvečer v restavraciji »Friedel-Fantini« v Gradišču, nakar opozorjamo vse ljubljanske sodruge in člane »Svobode«, ki so dosedaj plačevali prispevke v zvezo.

Pozor pevcil! Ljubljanska podružnica »Svobode« namerava ustanoviti moški zbor. Opozorjamo vse naše ljudi, ki imajo na srcu, da se naša »Svoboda« dvigne tudi v tem pogledu in ki bi bili pripravljeni sodelovati kot pevcil, da se oglasijo danes zvečer ob 7. uri v društvenih prostorih v Selenburgovi ulici.

Gospodarstvo.

— **Trgovska pogodba z Italijo.** Komisija, določena za sklepanje trgovinske pogodbe z Italijo, je pričela zbirati gradivo, potrebno v to svrhu.

— **Državni dolgovi Jugoslavije.** Predvojni dolgovi Srbije so znašali 900 milijonov frankov. Dolgovi napravljeni za časa vojne znašajo 1.800 milijonov frankov. Celokupni dolg Srbije do zedinjenja znaša torej 2.700 milijonov frankov. Od 1. decembra 1918. leta do konca 1920. leta znašajo dolgovi države SHS pri tujih državah 435 milijonov frankov. Torej znaša skupni dolg Jugoslavije v inozemstvu 3 milijarde 200 milijonov frankov. V tuzemstvu se je država zadolžila za 30 in pol milijonov dinarjev, ob žigosanju z 230 milijoni in pri narodni banki za 2 milijarde 600 milijonov. Naš tuzemski dolg znaša skupaj 3 milijarde, a v inozemstvu 6 milijard dinarjev. V tem številu niso vsote vsote, katere je Jugoslavija sprejela na sebe kot naslednica pokrajnih bivše avstro-ogrške monarhije, katere so ji naložene. — To so črni računi!

— **Veliko vagonsko trolnico** nameravajo ustanoviti v taborišču Strnišče pri Ptujju, če bodo pogačanja s komisijo za stvarno demobilizacijo ugodno uspešni. Zbran je že domači kapital.

— **Osem sladkornih tovarn** je došle v Jugoslavijo: 2 v Srbiji, 1 v Banatu, 1 v Baranji, 2 v Bački, 1 v Bosni in 1 v Slavoniji. Največja in najmodernejša je ona v Crlenki v Bački, ki lahko izdela letno 1500 vagonov sladkorja.

— **Tovarne lokomotiv.** »Srpsko rudarsko akcionarsko trgovinsko društvo« je dobilo na podlagi svoje prošnje od suderevske občine potrebno zemljo, za zgradbo tovarne lokomotiv, mostov, gospodarskih strojev itd. Ustanovna skupščina za brosko tovarno lokomotiv je sklicana na 11. t. m. Počasi se pri nas kapitalisti zavedajo, svojih nalog in uravnavačo smernice našemu gospodarskemu življenju. Toda naloga državne organizacije bi bila, da bi zahtevala pri važnih podjetjih zase polovico delnice, in s tem kolikor največ onemogočila spekulacijo raznih krščentih in nekrščenih židov. Če hočemo naše gospodarstvo zboljšati, moramo gledati, da si ustvarimo zmožnosti za čim največjo produkcijo predmetov, ki so nam potrebni kot solnce. S tem ima jugoslovansko prebivalstvo zagotovljeno najprej svoj socialni položaj in naša valuta ne trpi toliko, če bomo čim močnejše največ potrebnim sami producirali.

— **Predliska železnice.** Vprašanje predliske železnice je povzročalo v časih Avstrije mnogo pregledave militaristom, inženirjem, finančnikom, trgovcem itd., ker so si bili ob tej občinski točki interesi strategije, rentabilnosti, tehnike in prometa v tolikem nayskrižu. Za Italijo je stvar še hujša. Dva leti že študirajo, ali bi se odločili za projekt železnice, ki bi šla od Sv. Lucije preko Krede in skozi Stol na Bovec,

ali iz Kobarida preko Velikega v Bovec. Sedaj pa je izdelan tudi še tretji načrt, ki gre skozi Polovnik preko Čezsoče na Bovec. S predlisko železnico torej še dolgo ne bo nič.

— **Italijansko bolgarski trgovski odnosi.** Italijani so, da čim bolj utrdijo svoje ekonomske vezi z Bolgarsko, ustanovili v Sofiji svoj konzorcij, ki bo v Bolgarski kupil 3000 vagonov pšenice po 137 francoskih frankov za kg.

— **Olaščanje mednarodnega potovalnega prometa.** »Daily Mail« javlja, da se bo v kratkem olaščal mednarodni potovalni promet s tem, da se bodo vpeljali vozni listki skozi vse države, kakor je bilo pred vojno.

— **Nemci objavljajo trgovinski bojkot Francoske.** »Deutsche Tages Zeitung« je objavila pismo lige uvoznikov hanzaških mest, ki kot odgovor na pariško konferenco proglašajo bojkot vseh francoskih izdelkov. Izvedla se bo organizirana propaganda v svrhu realiziranja tega koraka, katerega bodo uporabili tudi proti Angleški, če bo tudi ona vztrajala na tem, da se izvedejo sklepi pariške konference.

— **Nemci hočejo znižati dobavo premoga zaveznikom.** Kakor poroča »Echo de Paris« je dobila reparacijska komisija v Parizu nemški memorandum, po katerem bi Nemci od 1. febr. dalje dobavljali samo 1 milijon 800.000 ton premoga mesečno. Reparacijska komisija je z vsemi glasovi proti onemu zavrnila nemški memorandum.

— **Sovjetski denar.** Poljski listi poročajo, da izda sovjetska vlada v kratkem nove rublje. Z 1. nov. rubelj bo treba plačati okoli 100 sedanjih sovjetskih rubljev.

Dopisi.

Dvor-Soteska. Tukaj je ustanovljena strokovna organizacija lesnih delavcev, ki dobro napreduje, ali delavci pozor!!! Kakor se čuje iz zanesljive strani, hočejo gotovi elementi zanesti vanjo razdor; ne delavci, pač pa drugi ljudje. Ti naši sovražniki pravijo, v enem letu se mora ta organizacija razdeliti!!! Opozorjamo vse delavce, da prav dobro pazijo na to, kar imajo, ker če organizacijo izgubite, boste izgubili vse drugo, a težko zopet priborili. V združitev je moč. Naj bo še toliko sovržnikov, organizacija ne sme pasti, mora ostati trdna. Med delavstvom mora biti popolno zaupanje, čeprav se tujatam dogodi kakšna stvar, sloga mora vladati. Člani morajo varovati organizacijo in svoje tovariše, nikdar jih pa tožariti drugod in raznašati njih načrte in sklepe. Vsaj smo delavci vendar ena družina in taki bodimo!

Zagorje ob S. V smislu sklepa seje delavskega izobraževalnega društva »Svoboda« v Zagorju se odpravi v nedeljo dne 13. tm. (od 9.—11. ure) knjižnica na Lokah v prostorih Konzumnega društva. Opremljena je z bogatim poučnim in zabavnim čitvom. Istotam se ustanovi tudi čitalnica. Člani čitalnice bodo imeli na razpolago časopise najrazličnejših vrst. Obenem se prosi vse tujakinske sodruge in sodružice, če imajo morda doma kaj primernih knjig za knjižnico, naj jih prinesejo. Del. izobr. društvu »Svoboda« na Loke, seveda proti primerni odškodnini. Skrbeti moramo, da se bo naša knjižnica čim bolj povečala. S tem bomo privabili mladino v delavski tabor, da se ne bo izgubljala v temi, kar žalosten je pogled na proletarsko mladino, kako pada dan za dnem v večjo propast. Torej, sodružki, na delo za povzdigo naše kulture!

Liboje. V »Novi dobi« se je oglašil neki dopisnik, ki kritizira fante iz Liboj in Zabukovice kot komuniste in nepovabljene goste na ženitovanjski gostiji g. Martina Božiča v Košnici. Resnica na vsem pa je ta, da omenjeni fantje niso niti komunisti, niti so se na gostijo usluževali kot nepovabljeni gostje; fantje so prišli samo pet ob takih prilikah običajno podokenco. Toliko ljudem na znanje, da ne bodo napačno informirani.

Sport.

Sankaška tekma v Bohinju. Po dolgem presledku vojnih let so se vršile v nedeljo prve sankške tekme v Bohinju. Udeležba je bila nad vse nepričakovana. Prijavilo se je 67 tekmovalcev, deloma domačinov, veliko iz Slovenije, ostali iz Zagreba, Mostara in Trsta. Tudi mnogo ljubljanskega občinstva je prišlo gledat tekmo. Tekme so počele s sankanjem seniorjev na 1000 m, v kojih je odnesel prvenstvo M. Ph. Stanko Kmet, Ljubljana, v 1.18 dve petini min, ter pridobil s tem prvenstvo Jugoslavije in Slovenije za leto 1921. Drugo mesto je zasedel Bevc di, iz Zagreba, v 1.21 4 petinke min, tretje Skale Janko, Ljubljana, v 1.22 min. Kot druga tekma je bila tekma juniorjev na 1000 m za prvenstvo Bohinja za leto 1921., katerega si je pridobil Jože Pogačar, Ljubljana, v 1.192 dve petini min., drugi je bil Mežič, Jesenice, v 1.22 min petino min., tretji Levčnik, Ljubljana, v 1.26 tri petine min. Za tem se je vršila tekma na dvosedežnih sankah, pri kojih je dobil prvo nagrado Kavšek - Corazd, Ljubljana, v 1.20 min. na 1000 m. Drudi je bil Ing. Mencinger - Černe, Ljubljana, v 1.21 min., tretji Kmet - Kmet, Ljubljana, v 1.22 eno petino min., četrti

Skale - Herzmanjski, Ljubljana, v 1.27 min. Za tem se je vršila damska tekma na 650 m. Prva je bila Bevc Hana, Zagreb, v 56 sek., druga Logar, Boh. Bistrica, v 17 eno petino min., tretja Struzzi Gr., Ljubljana, v 1.31 min. Kot zadnja tekma se je vršila tekma dekma dečkov na 650 m. Prvi je bil Godec v 55 sek., drugi Torkar v 57 sek., tretji Znidar v 58 sek. Doseženi časi v prvenstvenih tekmah so najboljši, kar se jih do sedaj doseglo v Bohinju. Vreme je bilo krasno in sankališče posebno ob jutranjih urah izvrstno.

Sport šte. 7. Je izšel in prinaša sledečo vsebino: Poročilo naših delegatov iz Olympia horse sharo v Londonu. Letalski program za l. 1921., Nogomet, Berlinska sportna univerza, Kolesarska terminologija. Lahka atletika za nogomet in pregled sportnega gibanja. Izredno lepe slike kra-se list. List izhaja tedaj vsak petek popoldne.

Po svetu.

— **Krvav pretep med fašisti in delavci.** Kakor javljajo listi, je prišlo v arsenalu v Tržiču (Monfalcone) med delavci in fašisti na obeh straneh streljanje. Pri tem je bilo nekaj oseb ranjenih. Kasneje so se spopadli socialisti in fašisti, ki so napadli delavsko zbornico. Pri tem je bila ena oseba ubita in 15 ranjenih.

— **Splošna stavka na Reki.** Avtonomisti so manifestirali svojo voljo proti narodni skupini s tem, da so vrgli tri bombe na različnih krajih mesta. Radi teh dogodkov je delavstvo proglasilo splošno stavko.

— **Dunaj, tovarna za falsificiranje novčanice.** Poljska je obvestila dunajsko vlado, da so se pojavili falsifikati poljskih mark, izdelani tudi na — Dunaju.

— **Napredno zakonodajstvo v — Češkoslovaški.** Češka zbornica je odobrila washingtonsko konvencijo o 48 urnem delu na teden, o zaščiti nočnega dela žensk in otrokom sploh pod štirinajst letom. Češki zakonik je sploh najnaprednejši na svetu, ker je uvedel 8 ur delavnosti tudi v kmetijstvu. — Včasih smo rekli, da so nam čelji vzor. Pa teh besed nismo napisali toliko samim sebi, ampak — tistim, ki jim gredo...

— **Iz Slovaške se dan na dan izseljuje v Ameriko.** Vsak dan prinašajo češki listi pod naslovom »Slovaška krvavje poročila: Zopet se je izselilo 102 Slovaška in 179 Romunov čez Podmokli v Ameriko.

— **Profesor Adolf Stöhr** je umrl te dni na Dunaju po življenju polnem delavnosti in — pomanjkanja. Stöhr je splošno cenjen kot enega najznamenitijh filozofov zadnje generacije. Veliko zaslug si je pridobil na polju ljudske prosvete.

— **Francoska finančna komisija** je odobrila kredit 4.800.000 frankov v prid tistim, ki so prizadeti po nezaposlenosti. — **Francoska finančna komisija** ni natančno razložila, če ne spadajo k tem »po nezaposlenosti prizadeti« tudi ubogi — milijonarji, ki so zaprli svoje obrate.

— **General Kuropatkin** je umrl, kakor poroča brzojavka iz Moskve. General Kuropatkin je star ruski monarhist, znan iz rusko-japonske vojne. Takrat je izgubil oba glavna boja pri Mukdenu in Laoluanu.

— **Ruska aristokracija v Parizu.** Temps poroča, da živi v Parizu 50.000 ruskih emigrantov, ki vsi pripadajo razredu ruske aristokracije za časa carskega režima. Nekatera gospoda mora sedaj prav trdo delati, da si služi svoj kruh.

— **Črna reakcija na Španskem.** Španski justični minister izdeluje zakonski načrt, proti — sindikalističnim zločinom.

— **Stavka v New Yorku.** 35.000 oblačilnih delavcev je zastavkalo, da prisili podjetnike k strogu držanju pogodb, ki so jih sklenili s strokovnimi organizacijami. Večji del stavkujočih je ženskega spola.

— **Omejitev priseljevanja v Ameriko.** Senatski odbor v Washingtonu pripravlja nov zakonski načrt o omejitvi priseljevanja. Po tem načrtu bi se smelo v bodočem v vsakem letu priseliti le 5 odstotkov vsake tamkaj naseljene narodnosti, in od teh petih odstotkov le največ ena petina na mesec. Po tem računu bi odpadlo na ozemlje stare Avstro-Ogrske 83.500 novih naseljenecv na leto.

Društvene vesti.

Podpornemu društvu slepih v Ljubljani so darovali: Levstek And., Jurist 20 kron; Levstek Neža 40 K; H. pl. Salomon 20 K; Weihausen Jela 20 K; »Sokol« na Viču 30 K, neimenovana 50 K, Smole 40 K, Buret Olga 20 K; Hrasnja Franc, asistent i. z., 20 K; M. J. 40 K, neimenovan 80 K; neimenovan 18 K; veseli svatje na gostiji g. A. Zupanc Jurkošter 21 K, skupaj 431 kron, za kar se društvo najvjudneje zahvaljuje in želi obliki posnemalcev. Milodare sprejema: »Podporno društvo slepih« v Ljubljani, predsednik O. F. Jurasak, Wolfova ulica 12.

Listnica uredništva.

Dopisniku O. F. Mežica, Informacije, se o zadevi pri sodišču! — Pozdrav,

Dr. VILJEM KREJČI:

Oskrbovališče za doječe matere in zdravniško posvetovališče v Ljubljani.

Ze sto in stoprat poudarjani predpogoj za zdravje dojenčka in doječe matere je, da mati otroka sama doji. Zdravniška statistika in veda nam dokazujeta, da je skoraj vsak otrok, ki je prikrajšan pri materinem mleku, izpostavljen smrtni nevarnosti in da so vsa prehranjevalna sredstva otrokov grobokop. Niž mami, kakor je potrebno materino mleko za otroka, potrebno je dojenje za mater. Prerana odstavitelj je v škodo otroku in v škodo materi.

Sledeč temu principu ustanovila se je v Ljubljani v poslopi Leopold Zuckove ustanove v Strelški ulici št. 14 dojenišnica za sprejem doječih mater, katerim razmimo onemogočujoče dojenje otroka. Veliko je število mater, ki nimajo lastnega doma in so prisiljene, poročiti v porodnišnici. Večina takih mater mora že par dni po porodu zopet na delo, otroka pa morajo oddati v tujo oskrbo. Take otroke prehranjujejo poim na vse mogoče načine, ki so pa vsi otrokovemu zdravju škodljivi. Otroci seveda v kratkem oboli in umre, ker mu manjka naravne hrane — materinega mleka, katerega dojenčkov narava neobhodno zahteva zase. Na drugi strani pa brezplodno usnabe številnim materam mleko, ki bi ohranilo dojenčka pri zdravju in življenju. Posledica tega je, da ne oboli le v mnogih slučajih mati, marveč tudi do, da otrokova oskrbnica v kratkem pride s hujšimi solzami v oči povedati materi, da se je dete preselilo med „angelčke“, — ali pa, pri nese v otroško bolnico še pol živega mrlička, kateremu ni več pomoči.

Veliko je zopet mater, katere bi rado dojile, pa iz katerikoli razlogov ne morejo doiti. —

Koliko je zopet mater, ki bi imele zadosti življenja za dvoje, celo troje otrok.

Izjednačiti to nesoglasje, ki bje naravi v obraz in se posmehuje temu, kar zahteva zdravje in življenje — je namen obeh zavodov — dojenišnice in zdravniškega posvetovališča, ki sta se ustanovila v področju Oblastne zaščite dece in ki sta sestavni del Državnega dečjega doma v Ljubljani.

Uprava zavoda izročena je Društvu za otroško varstvo in mladinsko skrb v sedmem okraju Ljubljana.

Predpogoj sprejema v dojenišnico je, da sta oba, mati in otrok zdrava. V zavodu oskrbuje in doji vsaka mati svojega otroka sama in ostaneta tamkaj oba toliko časa, dokler mati otroka doji, ali pa se najde za mater primerno mesto, kjer zamore še v naprej izvrševati svojo najsvetejšo materino dolžnost. Stroške krije država. Seveda opravljajo v zavodu matere tudi vsa druga hišna opravila in grede, kolikor jim to pripušča dojenje, tudi po opravih in na delo.

Zavod pa tudi oddaja dojlje izven dojenišnice v rodbino, kjer mati lastnega otroka ne more prehranjevati. Ker pa seveda otrok dojlje pri tem ne sme trpeti škode in ne žrtvovati svojega zdravja in življenja za to, da omogoči dojlja življenju drugemu morda manj za življenje spsobnemu otroku, vlada pri tem načelo, da se odda dojlja samo z njenim lastnim otrokom vred in le tedaj, če zamore poleg lastnega otroka tudi še tujega preživljati. V posebno nujnih in potrebnih slučajih se pa tudi po zdravniškem predpisu spre-

jemajo v dojenišnico otroci, katerim je nesrečna usoda odredila domačo oskrbo in materino mleko. To so slučajji, v katerih je mati pri porodu umrla, ali je otroku sicer onemogočeno, da bi ga obdržala mati v lastni oskrbi in ga sama dojila. Takega otroka doje v zavodu mater, katerim narava brez škode omogočuje preživljanje otrok.

Naravno je, da vse matere, zlasti pa take, ki preživljajo poleg svojega lastnega še jednega ali celo dva otroka, dobivajo zadostno, tečno in primerno prehrano, da jim dojenje ni v kvar.

V zvezi s tem zavodom ustanovilo se je tudi Zdravniško posvetovališče, v katerem dobivajo matere in rejnice bolnih in zdravih otrok predšolske starosti brezplačno zdravniški posvet in pomoč, člani Bolniške blagajne pa tudi brezplačna zdravila. To zdravniško posvetovališče prideljeno je Otroški bolnici v Strelški ulici št. 15. Ordinacijske ure so vsaki dan, razven nedelj in praznikov, predpoldne od pol 11. do pol 12. in popoldne od 3. do 4. ure.

Ker sta v tem ambulatoriju zdravniški svet in pomoč brezplačna, naj se prizadeji poslužujejo tega zavoda takoj v vsakem in slehernem slučaju, v katerem se mati ali rejnica nahaja v nejasnosti glede načina otrokove prehrane in oskrbe in ne šele tedaj, ko otrok že oboli ali mu celo ni več pomoči. Ne takrat, ko je otrok že bolan, naj se vpraša zdravnika, marveč že takrat, ko je še mogoče, v naprej preprečiti otrokovo obolenje. Ne prinašati v bolnico pol živih mrličkov, ko ni več pomoči, marveč vprašati zdravnika pri prvem dvomu, ki se vzbudi glede otroka. Vsak izgovor, ki je proti temu načelu, je ničev.

Ni še bati stroškov — posvet je brezplačen.

S tem poročilom stopamo pred javnost raditega, ker sta obe instituciji občinstvu še premalo znani, ker se še vedno čezmerno in preumogo greši proti zgoraj obrazloženim načelom.

Vsebinska tega članka naj se obrazloži vsakomur, ki bi utegnil biti prizadet, ki pa je v stvari nepoučen.

Stopamo pa pred javnost tudi s prošnjo, da obveste vodstvo dojenišnice prizadevi v vseh slučajih, v katerih bi kdorkoli zamogel sprejeti iz dojenišnice bodisi v svojo službo ali pa kot dojljo doječo mator z otrokom vred ali pa po odstavitvi otroka vsaj mater v službo in ji s tem omogočiti življenjski obstoj, ko po odstavitvi išče službo.

Te ženske so pridne, vajene vsakega dela in tembolj ubogljive, ker skrbje za svojega otroka.

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelji v takih hudih dneh Vam je Felleriev Elzafuid! 6 dvolitnih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebei. Zagorski sok zoper kašeli in prsne bolečine 1 steklenica 9 kron.

Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Fellerieve prave Elzakroglice ga spravijo v red! 6 škatlic 18 K. Omot in poštnina posebei. a nalceneie. Eugen V. Feller. Stubica donia. Elsatrg št. 252. Hrvatska. B. (3)

Repertoar narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Torek 15. Zaprt.
Sreda 16. Cvrček za pečko, A.
Četrtek 17. Miss Hobbs, C.
Petek 18. Miss Hobbs, D.
Sobota 19. Golgota, E.
Nedelja 20. Sen kresne noči v opernem gledališču ob dramskih cenah, izven.
Ponedeljek 21. Miss Hobbs, A.

Opera:

Torek 15. Holmannove pripovedke.
Sreda 16. Zaprt.
Četrtek 17. Thais, B.
Petek 18. Vesele žene windsorske, A.
Sobota 19. Thais, C.
Nedelja 20. Sen kresne noči, izven.
Ponedeljek 21. Zaprt.

* Ženske s pipo. Kakor poročajo časopisi, so prišle med Angležinjami v modo kratke mornariške pipse, iz katerih kade tobak namesto dosedanjih cigaret. Ta moda je našla pot tudi že v Pariz. Seveda reč ni tako nova, kajti stare ciganke od davna kade iz pip.

Zepni koledar za leto 1921

je izšel in se razpošilja naročnikom. Organizacije in posamezniki, ki ga še niso naročili, naj ga čimprej naroče pod naslovom „Tajništvo JSDS. Ljubljana, poštni predal 168“ ali pa pri upravi „Napreja“ v Ljubljani. — Trdo vezan izvod velja 14 K; kd naroči več kakor 10 izvodov, dobi pri vsakem izvodu 2 K popusta.

Prilporeča se tvrdka
Večletna
garancija.

Josip Petelinc,

Ljubljana,

Sv. Petra
nasip št. 7,
Popravila
se sprejema jo.

edina tovarniška zaloga

živalnih strojev v vseh opremah, material in izvršba predvojna, za rodbinsko in obrtno rabo ter vsi posamezni deli za vse si-
Večletna garancija! steme, igle, olje na drobno in debelo. Večletna garancija!
Ugodni plačilni pogoji.

Največja zaloga
klavirjev in pianin v Ljubljani.

Tvrška J. DOLENC,
Ljubljana, Hliserjeva ulica št. 5

se priporoča za nakup najljubših instrumentov izvršnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

Imam na zalogi več sto hektolitrov izbornega rdečega dolenica

leta 1920 po K 19 za 1 liter.

Milko Jesih

veletrgovina vina, Rudnik-Ljubljana.

Splošna ključavničarska in mehanična delavnica

se je otvorila. Sprejema splošna popravila pisalnih in živalnih strojev, kontrolnih blagajin itd.

Fr. Lebar & L. Tišler
Jenkova ulica 9.

Dva kurjača haložana

za apnenice sprejme takoj Aug. Růckl, apnarna v Hrastniku.

Delavce

in avtomat in izdelovalce orodja sprejme BISTRA, kovinska industrija v Domžalah.

Pozor!
Po ugodni ceni se proda popolnoma nov

težak voz (a Tragschirmen).

Ogleda se v Spodnji Šiški, Jernejeva cesta 35.

Eriavec & Turk, trgovina z železnino pri „Zlati lopati“

preje Hammerschmidt, Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7, nasproti Kršćanske cerkve.

Hiša na jako promet. cesti v Mariboru, z gostilno in trgovino, 5 minut oddaljena od glavnega trgu je na prodaj. Vprašanje na Anončni in informacijski zavod VEDEZ, Maribor, Slovenska ulica 6.

Kdor si želi nabaviti pristnega in znanega

haložana

naj se blagovoli poslužiti tvrške: Prva haloška trgovina z vinom Ante Korenjak in drug pri Sv. Barbari v Haložah.

IVO ČATER, parna žaga, CELJE išče

dva gaterista in dva cirkularista.

Pri premogokopu se sprejme za čas zidanja obsežnih visokih gradenj

stavbeni risar.

Tozadevne ponudbe za to začasno mesto z navedbo dosedanjega službovanja in zahtevo plače se naj vpošljejo na upravništvo „Napreja“ pod geslom „Stavbeni risar“.

Nov moderno urejeni fotografski atelje

Franjo Kunšek, Celje,

Cankarjeva ulica št. 9

izvršuje slike vseh vrst v najmodernejši izpeljavi ter po zelo zmernih cenah.

Za delavce posebno znižane cene!

! Iščemo strojevodje !

Reflektira se samo na take moči, ki so bile zaposlene pri ozkotirnih železnih bagerskih obratov, na dnevnih kopov ali stavbenih obratov. Neoženjeni reflektanti naj pošljejo svoje ponudbe

rudniskemu vodstvu v Kočevju.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Cele, Dubrovnik, Kotor, Kranj, LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.